

Karta Efektywnej Transformacji Sieci Dystrybucyjnych Polskiej Energetyki

OSDn

Transformacja sieci rozdzielczych to coś więcej niż dotychczasowe, rutynowe dostarczanie energii odbiorcom. Transformacja dystrybucji to docelowa gotowość do świadczenia profesjonalnych i nowoczesnych usług na rzecz innowacyjnej gospodarki narodowej, w tym przede wszystkim energetyki rozproszonej i obywatelskiego społeczeństwa. Proces transformacji energetycznej stał się w dużej mierze procesem sieciocentrycznym, o czym świadczą aktualne wyzwania związane z odbieraniem energii elektrycznej od producentów i jej dostarczaniem do odbiorców końcowych. Realnym stał się problem zarządzania energią w sieciach dystrybucyjnych, a także efektywne kosztowo i technicznie wykorzystanie istniejących zasobów sieciowych.

Proces efektywnej transformacji sieci dystrybucyjnych polskiej energetyki jest – i powinien być – udziałem wszystkich Interesariuszy tego procesu. A zatem nie tylko operatorów systemów dystrybucyjnych, którzy już popisali dokument Karty Efektywnej Transformacji Sieci Dystrybucyjnych Polskiej Energetyki (dalej: „Karta”), ale także pozostałych operatorów systemów dystrybucyjnych oraz użytkowników sieci. Wyrażając zrozumienie dla tak zdefiniowanego procesu transformacji, Prezes URE zaprosił do współpracy szerokie grono Interesariuszy reprezentujących organizacje branżowe oraz operatorów systemów dystrybucyjnych nieprzyłączonych bezpośrednio do sieci przesyłowej (dalej: „OSDn”), którzy wnieśli ogromny wkład do projektu Karty. Wspierając ten projekt stali się jego częścią.

Karta ma charakter społecznego Porozumienia, w którym intencją Prezesa URE jest uwzględnienie opinii uczestników regulowanego rynku energii oraz wypracowanie standardów gwarantujących im stabilność administracyjnej regulacji w wieloletnim horyzoncie planistycznym, zaś intencją wszystkich interesariuszy projektu jest efektywne funkcjonowanie na rynku energii i sprostanie obecnym, jak i nadchodzącym wyzwaniom, a także osiągnięcie korzyści z transformacji energetycznej.

Cele określone w pierwotnym dokumencie Karty nadal są aktualne, choć część z wymienionych tam zadań została już zrealizowana, bądź jest w trakcie realizacji. Niemniej, niekwestionowanym długookresowym celem i dążeniem sektora dystrybucji jest bezpieczeństwo, niezależność i stabilność energetyczna Polski, tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, zaś operacyjnymi determinantami są zarówno krajowe i europejskie prawodawstwo, jak i krajowe i europejskie programy rozwoju gospodarczego. W konsekwencji działania te w praktyce powinny nadać energetyce w znacznie większym stopniu lokalny wymiar oraz zachęcać do aktywności odbiorców końcowych i pozostałych użytkowników sieci.

W coraz większym stopniu na rynku energii, zwłaszcza na styku Operatorów Systemów Dystrybucyjnych (OSD, w tym zarówno OSDp, jak i OSDn) i odbiorców końcowych, obserwujemy zjawiska i procesy dynamizujące rynek i zmieniające relacje rynkowe. Wzrasta w szybkim tempie liczba i moc instalacji OZE przyłączonych do sieci dystrybucyjnych, trwa proces instalowania na znaczną skalę liczników zdalnego odczytu, instalowane są punkty ładowania pojazdów elektrycznych, zaś sama sieć dystrybucyjna podlega permanentnej modernizacji, jest wzbogacana o niezbędną automatykę i wymaga wsparcia w zakresie zarządzania dwustronnym ruchem sieciowym, w tym także przyłączania magazynów energii. Do tego dochodzi obowiązek zadbania o niezawodną łączność, cyberbezpieczeństwo oraz niezakłóconą obsługę rosnącej liczby odbiorców końcowych. Niewątpliwie mamy do czynienia z dynamicznie trwającym procesem transformacji sektora dystrybucji. Zaobserwowane pozytywne trendy, pożądane zjawiska i procesy powinny szybko otrzymać należne finansowe i regulacyjne wsparcie, a także ulec znacznemu przyspieszeniu w osiągnięciu efektów finalnych. Po stronie OSDn niewątpliwie istnieje potencjał we wdrażaniu i testowaniu nowych rozwiązań prawnych, organizacyjnych i funkcjonalnych (np. piaskownice regulacyjne).

Transformacja energetyczna sieci dystrybucyjnych powinna być realizowana w sposób zaplanowany, tak aby jej koszty były społecznie akceptowalne. Sprawne przyłączanie do sieci rozproszonych odnawialnych źródeł i magazynów energii oraz instalacji hybrydowych, umożliwianie stosowania usług elastyczności na poziomie sieci dystrybucyjnych i poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystania aktualnych zasobów sieciowych, to tylko niektóre ważne obszary transformacji polskiej energetyki.

Pierwotny dokument Karty (Załącznik nr 1) określa najistotniejsze zasady prowadzenia partnerskiego dialogu pomiędzy regulowanymi przedsiębiorstwami sektora dystrybucji a regulatorem w osobie Prezesa URE, imiennie wskazując obszary, w których decyzje organu regulacyjnego będą wypracowywane we współpracy i w porozumieniu z przedsiębiorstwami energetycznymi. Sygnowany przez nas niniejszy dokument Karty stanowi deklarację wsparcia i realizacji przez OSDn celów i działań określonych w Karcie, z uwzględnieniem jego wkładu w realizację postanowień Karty. Ustawową zasadę równoważenia przez Prezesa URE interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców energii uznajemy za fundamentalny komponent Karty.

Sygnatariusze niniejszej Karty zgodnie oświadczają, że z jednej strony, postanowienia Karty nie mogą naruszać lub pomniejszać prerogatyw Prezesa URE, ani jego kompetencji stanowiących lub opiniodawczych, z drugiej zaś strony – jest oczywistym i musi być respektowane – iż regulowane przedsiębiorstwa energetyczne prowadzą działalność gospodarczą, tj. działalność nakierowaną na pozytywny wynik finansowy, który musi być im zapewniony poprzez właściwie skalkulowaną wielkość przychodu regulowanego, dla którego istotne znaczenie ma wysokość kosztów uzasadnionych oraz zapewnienie adekwatnego wynagrodzenia z zaangażowanego kapitału.

My, Sygnatariusze Karty, przyjmujemy następujące ustalenia i zobowiązania:

1. W trakcie prac analitycznych dotyczących Karty, mając na uwadze zakładane cele oraz oczekiwane rezultaty transformacji sieci dystrybucyjnych, uczestniczący w tych pracach eksperci zgodnie wskazywali na dodatkowe korzyści w zakresie bezpieczeństwa energetycznego kraju i odbiorców. Co więcej, podkreślali także, że **przyspieszenie przyłączania OZE do sieci oraz jak największa absorpcja wytwarzanej w nich energii elektrycznej, mogą znacząco obniżyć jej ceny dla odbiorców końcowych**. Sygnatariusze Karty podzielają ten punkt widzenia i chcą sprostać temu wyzwaniu.
2. Sygnatariusze Karty zgodnie uważają, że proces transformacji energetycznych sieci dystrybucyjnych powinien uwzględniać w pierwszej kolejności możliwość efektywnego wykorzystania istniejących zasobów sieciowych. Dostosowanie sieci dystrybucyjnych OSDn umożliwiające przyłączenie kolejnych źródeł OZE jest jednym z priorytetowych zadań operatora. Operator Systemu Dystrybucyjnego OSDn podejmie wszelkie niezbędne działania zmierzające do dostosowania swojego systemu, współdziałając w tym obszarze z Operatorem Systemu Dystrybucyjnego, do sieci którego jest przyłączony.
3. Sygnatariusze Karty deklarują kontynuację prac nad uzasadnionymi zmianami przepisów prawa zmierzającymi do optymalizacji wykorzystania istniejącej mocy przyłączeniowych, a więc zwiększania zdolności przesyłowych sieci dystrybucyjnych bez konieczności ich rozbudowy, poprzez uwzględnienie następujących rozwiązań:
 - linia bezpośrednia,
 - cable pooling,
 - instalacje hybrydowe z udziałem magazynów energii,
 - wprowadzenie ułatwień w zakresie przyłączania magazynów energii do sieci (odejście od traktowania magazynów energii jak źródeł wytwórczych na etapie wydawania warunków przyłączenia),
 - możliwość przekroczenia mocy umownej przez instalacje OZE i instalacje odbiorcze ponad moc przyłączeniową w celu poprawy bilansu energii w systemie energetycznym oraz w celu usuwania ograniczeń sieciowych,
 - udział inwestorów w kosztach przyłączania instalacji OZE do sieci elektroenergetycznej.
4. Wdrożenie usług elastyczności jest kluczowe z punktu widzenia efektywnego wykorzystania źródeł OZE, jak również bezpiecznego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego. Sygnatariusze Karty zobowiązują się do współdziałania w celu promowania usług elastyczności i wykorzystania ich na obszarze działalności OSDn.
5. Naturalna regionalizacja OSDn w sposób szczególny nadaje im rolę integratorów lokalnych inicjatyw energetycznych. OSDn obsługują klastry energii i społeczności energetyczne zapewniając wymianę energii pomiędzy lokalnymi wytwórcami, magazynami energii, odbiorcami, a także bilansując energię w wymiarze lokalnym. Sygnatariusze Karty zobowiązują się do współdziałania w zakresie monitorowania i tam, gdzie konieczne,

proponowania nowych rozwiązań umożliwiających zwiększenie lokalnej wymiany energii, handlu partnerskiego i rozwiązań zmierzających do aktywizacji odbiorców energii elektrycznej.

6. Kluczowe w procesie transformacji energetycznej staje się funkcjonalne łączenie i wzajemne wsparcie lokalnych systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych i ciepłowniczych poprzez budowę i przyłączanie źródeł OZE i innych źródeł oraz odbiorców energii, w tym ciepła, umożliwiających elastyczną pracę systemów energetycznych. Umożliwi to, w wybranych systemach, poprzez efekt synergii, stworzenie efektywnego technicznie i ekonomicznie systemu gwarantującego również zabezpieczenie potrzeb cieplnych. Sygnatariusze Karty będą współdziałać w celu realizacji powyższych przedsięwzięć.
7. **Istotą oraz podstawą transformacji pozostają zróżnicowane i wielokierunkowe procesy inwestycyjne, to z uwagi na zmienne w czasie determinanty tych procesów – Prezes URE będzie analizował oraz oceniał w postępowaniach administracyjnych o zatwierdzenie taryfy, zindywidualizowane i nadzwyczajne koszty operacyjne implikowane przebiegiem samej transformacji, a także zmiany otoczenia wynikające z wewnętrznych potrzeb OSDn lub z realizacji wcześniej nieprzewidzianych zamierzeń, których realizacja będzie sprzyjała przeprowadzeniu transformacji.**
8. Sygnatariusze zgodnie wyznaczają realizacyjny horyzont Karty do końca obecnej dekady, tj. do roku 2030, co powinno umożliwić monitorowanie rezultatów transformacji i dokonywanie koniecznych korekt procesów inwestycyjnych. Dla OSDn ten horyzont będzie oznaczał przewidywalność oraz stabilność regulacji prawnych.
9. **Zobowiązania Prezesa URE ujęte w Karcie, są jednocześnie – na zasadzie symetrii – powinnością OSD do ujawnienia i przedkładania rzetelnych danych niezbędnych do akceptacji wniosków taryfowych oraz działań ułatwiających prowadzenie postępowań administracyjnych.**

(data)

SYGNATARIUSZE:

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

OSDn
